HAVACILIK

Şark cephesinde

Son tebliğlerin ifadesine nazaran muhariblerden birinin hava üstünlüğünü kazanması bu hafta içinde beklenebilir

Yazan
Arif Ahıskal

Bundan evvel gelen harb tebliğlerinde Almanlar Sovyet Rusya hava ordusunun 4700, ve Sovyetler ise Almanların 7400 tayyare kaybettiklerini ve bu miktarlara, meydanlarda bastırılarak tahrib edilen tayyarelerin de dahil olduklarını bildirmişlerdir..

Karşılıklı olarak gösterilen bu müthiş rakamların ne dereceye kadar doğru olduğunu pek bilmiyoruz.. Fakat, meydanlar üzerinde baskına uğrayan tayyare sayılarının tahminlerinde mubalâğalı olmasa bile bir yanlışlık bulunduğunu zannediyoruz.. Daha ziyade, kapalı tayyare hangarlarının haddi istiabileri tasarlanarak, bunların tahribleri sıralarında da tamamile dolu bulundukları nazarı itibara alınmış olsa gerektir..

Alman tebliğinin, yanıbaşında ve hemen ondan bir kaç gün sonra neşredilen Sovyet tebliğinde 7400 rakamı üzerinde durabiliriz.. Alman havacılarının şark cephesine ne miktarda tayyare ve tayyareci getirdiği kat'iyetle malûm değildir, fakat bu cephede bir hava hakimiyeti kurabilmek gayretine bağlı olarak hiç olmazsa, sekiz on bin tayyarelik bir kuvvetin kaydırılmış bulunması icab eder.. Bu takdirde ve ilk hafta zarfındaki 7400 tayyare kaybından sonra artık Alman havacılarının hiç bir hareket teşebbüsünde bulunmaması ve tam olarak hava üstünlüğünü Sovyet tayyareciliğine bırakmış olması icab eder.. Ancak, bu zayiatı günü gününe telâfi edecek sayıda bir ihtiyatî ordu emrinde bulundurmuş olması böyle bir üstünlüğün hasım eline geçmesine mâni olabilir.. Halbuki son gelen ikinci Alman fevkalâde tebliği yeni rakamlar vermekte ve son üç gün zarfında bin yirmi dört tayyarenin daha imha edilerek Sovyet zayiatının 5724 e çıkarıldığı bildirilmektedir.

Şark cephesinde harbin başladığı günden bugüne kadar vasatî bir hesabla günde beşyüz Sovyet tayyaresinin devamlı olarak tahribi, Alman havacılığının pek az bir zayiat vererek faaliyetine devam ettiğini ve yahud edebildiğini işaret eder. Veya aksine olarak böyle bir işi başarabilmek uğruna Alman hava ordusunun Sovyet tebliğindeki 7400 tayyare tahribine boyun eğdiğini ve bu arada kendini feda ederek Sovyet havacılığına şiddetli darbeler indirdiğini kabul etmekliğimiz icab eder.. Alman hava ordusunun bire karşı iki nispetinde zayiat vererek ve bu derece gafil avlanarak vazife görecek bir havacılık olmaktan çok uzak bulunduğunu geçen hâdiseler ve muhtelif cephelerdeki faaliyetler göstermiştir.. Bilhassa Polonya, Balkanlar ve Girid mücadeleleri ayrı ayrı safhalar halinde ve Alman havacılığının izgüzarlığını gösterir şekilde cereyan etmişti ve tahrib ve tabiye kudretinin ne olduğunu azçok göstermişti.

Eğer hakikaten Sovyet Rusyanın tebliğinde bildirilen rakam, cephelerden verilen harb raporlarındaki tahminlerde hata yoksa, Sovyet tayyareciliği malzeme evsafının hasımlarından geri bulunmasına rağmen başardıkları iş fevkalâde bir mahiyet arzetmekte, demektir.. Çünkü; bir İngiliz mütehassısın dediği gibi, Sovyet havacılığının teknik yetiştirme bakımından da Alman askerî tayyarecilerine nazaran biraz noksanlıkları vardır. Bu noksanlık daha ziyade tabiye sahasında ve harb tecrübesinde göze çarpacaktır.

Tayyare zayiat miktarlarının verilen bu rakamlara göre yüksekliği; şark cephesinde hava harekâtının tamamen değilse bile, yok denecek kadar azalmasına ve bundan sonra gelecek harb tebliğlerinde hava muharebelerinin şiddetli oluşlarından bahsedilmemesine amil olabilir... Çünkü her iki taraf da hırpalanmış ve bilhassa Alman hava ordusu bu cephenin tayyare kuvvetini elden çıkarmış demektir.»

Ne olursa olsun kat'î bir karar vermek veya tahmin yürütmek bugün için doğru olmıyacaktır.. Hele rakamların göz kamaştırıcı bir kıymet ifadesi insanı şaşırtabilir.. İkinci fevkalâde tebliğlerin mahiyeti bakalım ne olacak?. Ya ilk tebliğleri teyid edecek bir manzara arzedecek, yahud da rakamların kabarık devamını gösterecektir.. Bu takdirde, hava muharebelerinin propaganda tarafları daha açık meydana çıkabilecektir.

Son günlük tebliğler, Alman tazyikının arttığını gösterirken, Sovyetler de vaziyetin nezaketini gizlemiyorlar.. Bu nazik vaziyette rol oynayacak tayyareciliğin kuvvetli bir mukabele ve müdafaaya çarpması daha fazla beklenebilir.. Bugün için her iki havacılık da birbirinden geri olmadığını ve üstünlüğü ele geçirmek azminde bulunduğunu işaretleyecek şekilde harbe devam etmektedir.. Neticenin meydana çıkması ise bir haftanın çerçevesi içine girmiştir, diyebiliriz.

A. AHISKAL

Hava Kurumuna yapılan teberruat

Tahsildarlara muayyen miktarda komisyon verildiği doğru değil

Türk Hava Kurumu namına yapılan teberru ve taahhüdlerden tahsildarlara hisse ayrıldığına dair ortada bazı rivayetler dolaşmakta idi. Hava Kurumu İstanbul şubesi reisi Yusuf Ziya Oran dün bir muharririmize bu rivayetleri kat'î surette tekzib ederek demiştir ki:

«— Hava Kurumuna, gerek teberru ve gerek yıllık taahhüd suretile verilen paralardan, tahsildarlarımız herhangi bir namla hisse veya aidat almazlar. Çünkü bütün tahsildarlarımız, maaşlı memurlarımızdır. Esasen nizamnamemiz mucibince, şubelerin bütün masrafları yüzde on olarak tahdid edilmiştir. Şubeler, varidatlarının yüzde onile muhasebe servislerinin ve tahsildarların maaşlarını, ayrıca kırtasiye, mahrukat, icar ve diğer müteferrik masraflarını ödemeğe mecburdurlar.

940 yılı bütçemizi yüzde 6, 7 masrafla kapattık. 941 yılı bütçesini de yüzde 7 ile kapatmak kararındayız.

Şu halde tahsilâtımızın, yüzde 20 - 25 ini tahsildarlara bol keseden dağıtırsak, merkezde, kaza ve nahiyelerdeki şubelerde çalışan memur ve müstahdemlerin maaşlarını, icar ve diğer müteferrik masrafları nasıl öder ve blânçoyu bu yüzde on ile nasıl kapatırız? Hesablarımız herkese açıktır. İdare heyetimizce tasdik ve bir sureti umumî merkeze gönderilen 940 senesi blânçosu ise meydandadır. Geniş nispette teberruatta bulunacak zevata, daima idare heyetimize dahil kimselerin refakatinde olarak kendisine müracaat edilen zatin mensub olduğu ticaret şubesinin tanınmış simalarından hamiyyetli bazı zevatın da iltihakile gidilmekte ve teberruat bu suretle temin olunmaktadır. Gerek idare heyetimizi teşkil eden zevat, gerekse bu muhterem tüccarlar, fahrî olarak çalıştıklarından tahsilât da tabiî masrafsız temin edilmektedir.

Bazı ticaret erbabından fazla para alındığı halde diğer bazılarına hiç müracaat edilmediği ve gene bir kısımlarına mükerreren müracaatler vaki olduğu hakkındaki dedikodulara karşı da verilecek cevabımız şudur:

İstanbul büyük bir ticaret merkezidir. Ticaretle uğraşanların hepsinden bir hamlede teberruatı temin etmeğe, âza taahhüdü yaptırmağa ve bir kelime ile para almağa imkân yoktur.

Kurumumuz İstanbul halkının gösterdiği yüksek hemiyyet ve yurdseverlikten dolayı mütehassis ve müteşekkirdir.

Her vatandaşa, sıra ile müracaat edilmektedir ve edilecektir. Mükerrer müracaatlere gelince: Sayın yurddaşların bu kabil müracaatlerle rahatsız edilmelerine meydan vermemek için kurumumuzca icab eden tedbirler alınmıştır.»

Şehir ve Memleket Haberleri

İlâmat dairesi başkâtibi bir hataya mı kurban gitti?

Bayan İffet Alaz, apandisit ameliyatından sonra öldü, hastalığın evvelce yanlış teşhis edildiği iddia ediliyor, cesed Morga kaldırıldı

İstanbul müddeiumumiliği ilâmat dairesi baştâbibi İffet Alaz, kaldırıldığı hususî bir hastanede yapılan apandisit ameliyatından sonra ölmüştür. Adliyenin genc ve kıymetli kadın memurlarından biri olan İffetin ölümü, muhitinde derin teessür uyandırmıştır. Diğer taraftan, ölümde bir teşhis hatasının âmil olması ihtimali, duyulan teessürü artırmıştır. Bu yolda yapılan bir müracaat üzerine adliyece tahkikata başlanmış, hastaneden morga götürülen cesed üzerinde otopsi yapılmıştır. Rapor hazırlanmaktadır. Cenaze, dün Teşvikiye camiinden kaldırılarak Feriköy mezarlığına gömülmüştür.

Vaki müracaat üzerine başlıyan tahkikat, ehemmiyetle derinleştiriliyor. Müracaatte, İffet Alazın bir zamandanberi rahatsız olduğu, kendisini muayene eden bazı doktorların apandisitten başka bir hastalık teşhisi koyarak ona göre tedavi tatbik ettikleri, hastalığın apandisit olduğu iş işten geçtikten sonra meydana çıktığı ileri sürülmektedir. Bu suretle, hasta, gecikmiş yapılan teşhis üzerine ameliyat masasına yatırılmış, lâkin peritonit sebebile artık hayatı kurtarılamamış, operasyondan biraz sonra genc yaşında hayata gözlerini kapamıştır.

Morgun vereceği rapora göre takibat yürüyecek ve şikâyet karşısında, alâkadar doktorlar sorguya çekilecektir.

Ahırkapı sahillerinde bulunan cesed

Meçhul kadın cesedi hâlâ esrarını muhafaza ediyor

Evvelki akşam Ahırkapı sahilinin Gülhane parkına yakın kısmında bulunan kadın cesedinin, Adliye hekimi Enver Karan tarafından yerinde muayene edilerek Morga gönderildiğini, zabıta ve adliyece tahkikata başlanıldığını yazmıştık. Dün bu cesed tahkikatına her iki cepheden devam olunmuştur.

Başla her iki kol ve bacak kısımları eksik olan cesedde, gövdenin yukarı tarafı da kısmen kopmuştur. Herhalde birkaç ay denizde kaldığı sanılmaktadır. Muhtelif ihtimaller arasında, kadının denizde boğulduktan sonra cesedinin aylarca oradan oraya sürüklenerek ve kayalara çarparak bu hale geldiği, kopa kopa eksildiği de akla yakın görülüyor. Bu arada, bir deniz kazası ihtimali düşünülerek, Silivri açıklarında «Salvator» yelkenlisinin kayalara düşmesi neticesinde ölenler hatıra gelmiştir. Kadın, erkek pek çok kişinin ölümüne sebeb olan o kazada ölenlerden bir kısmının cesedleri bulunamamıştı. Ahırkapı sahiline düşen cesedin, o kaza kurbanı kadınlardan birinin cesedinden parça olması, ihtimalden haric sayılmamaktadır.

Bununla beraber, yapılan tahkikat, kaza ve cinayet, her iki ihtimal de göz önünde tutularak yürütülüyor. Başka bir iz bulmak ihtimalile, bütün Ahırkapı ve civarı sahilleri araştırılmıştır. Bu sırada, cesed parçasının pek uzağında olmıyan kayalıklar arasına sıkışmış lâstikten bir kadın külotu ele geçmiştir. Bunun da o kadına aid iç çamaşırlarından bir tanesi olduğu sanılıyor.

Hulâsa, şimdiki halde kaza mı, cinayet mi, kat'î bir neticeye varılmış değildir. Ölenin hüviyeti de bilinmiyor ve cesedinin bu bir parçasına bakılarak teşhisi mümkün olmadığı kanaati edinilmiştir. Ancak başka izler bulunursa, teşhis olunabilecektir.

Üsküdar halk plâjı

Belediye, Üsküdar halk plâjının tamirine başlamıştır. Bu işe sarfedilmek üzere 300 lira verilmiştir. Plâjda bir de büfe yapılacaktır.

Kitab sarayı

Şehrimizdeki kütübhaneler bir elden idare edilecek

Maarif Vekâleti, bir müddet evvel şehrimizdeki umumî kütüphanelerin idaresini Üniversiteye vermişti. Bu mesele etrafında şimdiye kadar yapılan tetkikler sona ermiş, verilen kararlar Vekâlete bildirilmiştir. Komisyonun verdiği karara göre, bütün umumî kütüphaneler birleştirilecek ve bir tek kütüphane vücude getirilecektir. Bunun için de her türlü tesisatı havi modern bir kitab sarayı inşa edilecektir. Heyet, kitabsaray yeri olarak Üniversitenin yanındaki eski Âli Paşa konağının yerini tespit etmiştir. Vilâyet, ileride buraya 800 bin lira sarfile kitabsaray inşasını kabul etmiştir. Avrupadan getirtilen kütüphane mütehassısının nezareti altında Üniversitede çalışacak bir ilmî heyet, halen kütüphanelerde bulunan eserleri tasnif edecek, her cins kitab, kitabsarayda ayrılacak galeriye yerleştirilecek, bunların hüsnü muhafazası için, icab eden her türlü tedbir alınacaktır. Bu suretle, muhtelif semilerde ayrı ayrı binalarda bulunan kitablar toplanmış ve Üniversitenin idaresine verilmiş olacaktır.

ADLİYEDE

Denizbank davası

«Satie» nin Salıpazarındaki binasının alım, satımından dolayı Denizbank erkânının muhakemesine, İstanbul birinci Ağırceza mahkemesinde dün devam olunmuştur.

Temyiz umumî heyetinin nakzı üzerine yeniden görülen bu davanın dünkü celsesinde, müdafaalar başlamış, Yusuf Zıya Önişin vekili Sadi Rıza Dağ, etraflı surette müdafaasını yapmıştır. Diğer müdafaaların devamı için muhakeme talik olunmuştur.

ŞEHİR İŞLERİ

Yeni tramvay servisleri

Tramvay idaresi arabalardaki izdihamı azaltmak için birbirlerinden uzak mesafeli kıt'alar arasında, yeni servisler ihdas etmeğe karar vermiştir. Bu cümleden olarak Beşiktaş - Fatih, Ortaköy - Aksaray arabalarındaki tehacümü kısmen olsun azaltmak için Sirkeci ile Beşiktaş arasında yeni bir servis ihdas olunmuştur. Fazla yolcusu olan diğer semtler arasında da daha kısa mesafeli servislerin faaliyete geçmesi beklenmektedir.

Tecziye edilen esnaf

Dünkü kontrol esnasında Eminönü kazası dahilinde 38, Üsküdar kazası dahilinde 4 esnaf muhtelif beledî suçlardan dolayı tecziye edilmiştir.

Seyrüsefer kontrolunda da muhtelif şekillerde talimatnameye aykırı hareketten 7 şoför cezalandırılmıştır.

Terim heyeti

Üniversitede dün Rektörün riyasetinde toplandı

Üniversitede teşkil olunan terim koordinasyon heyeti dün Rektör Cemil Bilselin riyaseti altında toplanmıştır. Bu toplantıya, evvelce bulunamıyan azalar da iştirak etmiştir. Evvelâ, Edebiyat fakültesinin hazırladığı esaslarla Tıb, Hukuk, Fen fakültelerinin, müteakiben de Dil Kurumu genel sekreterliğinin raporları okunmuştur. Raporlardaki esaslar üzerinde uzun münakaşalar olmuş; profesör Zeki Zeren, Ali Fuad Başkil, Kemal Cenab, Ragıb Hulûsi, Ömer Celâl Sarç, Sıddık Sami Onar, doçent Refii Şükrü etraflı mütalealarda bulunmuşlardır. Dil Kurumu Reisi İbrahim Necmi Dilmen de bu mevzu etrafında müdellel izahatta bulunduktan sonra, raporlarda ileri sürülen bazı esasların birleştirilmesine karar verilmiş, Üniversitece konacak terimlerin yazılış şekli bu maddede tespit olunmuştur. Bundan sonra, Dil Kurumu raporunun bastırılarak azaya tevziine ve karşılıklı esaslar üzerinde fakülte komisyonlarınca çalışılmasına karar verilmiştir. Heyet on beş gün sonra tekrar toplanacaktır.

Zabıta vak'aları

Şoför Alinin idaresindeki 14 numaralı otomobil, Çarşıkapıdan Beyazıda giderken Nuriye adında bir kıza çarparak yaralanmasına sebebiyet vermiştir.

Bu kazayı önlemek istiyen Ali, direksiyonu birdenbire sağa kırmış ve bu sırada oradan geçmekte olan 3105 numaralı otobüse çarparak arka camlarını kırmıştır. Kırılan camlarla otobüs yolcularından Mustafa da yüzünden yaralanmıştır.

Hâdiseyi müteakib şoför yakalanmıştır.

★ Şoför Hüseynin idaresindeki 3905 numaralı kamyon Galata Necatibey caddesinden geçerken Süleymaniyede oturan seyyar simidci Salihe çarparak muhtelif yerlerinden yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Şoför yakalanmış, Salih tedavi altına alınmıştır.

★ Fatihte Yeşiltulumba caddesinde 11 numaralı evin bahçesindeki talaşlar dalgınlıkla atılan sigaradan ateş alarak bir yangın başlangıcına sebebiyet vermiştir. Ateş, ev sakinleri tarafından genişlemesine meydan verilmeden söndürülmüştür.

★ Portekiz konsoloshanesine aid 1386 numaralı otomobil, evvelki akşam geç vakti Büyükdereden dönerken Asrî mezarlık önünde bir atlı araba ile çarpışmıştır. Çarpışma neticesi otomobilin ve arabanın ön kısımları hasara uğramış, insanca bir zayiat olmamıştır.

831 çuval kahve

Mersinden gönderilen 831 çuval kahve dün şehrimize gelmiştir.

HEM NALINA MIHINA

Hacalet !

Bütün Avrupayı ve Afrikanın bir kısmını ateşe veren, bir çok milletleri boğuşturan bu harbin, daha doğrusu harbler silsilesinin en manasızı hiç şüphesiz, Suriyedeki mücadeledir. Burada müttefik müttefikle, Fransız Fransızla dövüşüyor. Almanya ise, hiç şüphesiz, bıyık altından bu kavgaya gülüyor. Nasıl gülmesin ki Paris müstahkem mevkii kumandanı iken burasını tek kurşun atmadan Almanlara teslim eden General Dentz, Suriyede kahraman kesilmiştir. Müdafaa ediyor, Beyrutu müdafaa ediyor, Tüdmürü müdafaa ediyor. Anavatan topraklarında kaçmaktan başka bir şey yapmıyan Fransızların, bilmem kaç defa, istiklâl vadettikleri Suriyeyi, böyle canla başla müdafaa etmeleri karşısında hayran değil; fakat hayretteyiz. O kaçışla bu dayanış, acaba Fransızların, vatanperver olmaktan ziyade sömürge sever olduklarından mı ileri geliyor? Gerçi burada, İngilizlerle hür Fransızlara karşı dövüşenlerin büyük ekseriyeti, Fransız müstemlekelerinin bedbaht Arablarıdır. Belki onların dar kafalarına, Suriyedeki ırktaşlarını İngilizlere karşı müdafaa ettikleri telkin edilmiştir ve onun için böyle cansiperane dövüşüyorlar amma, Fransızların Suriyeyi tahrib ettirmeğe ve Suriyelileri öldürtmeğe ne hakları var?

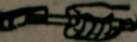
Fransa, Suriyede müstevli vaziyetindedir; Suriye halkının menfurudur; orada, sonunda mağlûb olacağı bir mücadeleye, sırf sömürgeci ruhu ve inadile devam etmektedir. Soğukkanlı İngilizler de, Suriyede ciddî bir harb yerine sanki manevra yapmaktadırlar. Ciddî bir maçtan ziyade bir şikeye, bir danışıklı dövüşe benziyen bu çatışmada İngilizlerin mahdud kuvvetleri ve gevşek hamleleri karşısında dayanan Fransızlar da böbürlenip, gürültü edip duruyorlar.

Fransız Harbiye Nazırı General Huntziger'in sözlerini elbette okumuşsunuzdur. Bu beyanat arasında şu garib sözlere bakınız:

«— Harbi muhasımımızın arazisine nakletmemize mâni olan yegâne şey, o zaman, yapmamamız icab eden birşeyi yapacağımız hissidir. Yerlilere, beyazların hacil bir vaziyette bulunduğu hissini vermek istemiyoruz. Bu, medeniyete karşı bizim yapmak istemediğimiz bir cinayet olur. Beyaz ırkın, prestijini muhafaza edemiyecek bir vaziyette olduğunu göstermek istemiyoruz.»

Ne hassas, ne insaniyetli, General! Adeta medeniyetin ve beyaz ırkın hâmisi ve halâskârı! Dikkat ediyor musunuz? Suriyelileri beyaz ırktan saymıyor; onları, Avrupalıların daha ziyade renkli müstemleke halkı hakkında kullandıkları «indigene» kelimesile ifade ediyor. Bizim «yerli» diye tercüme ettiğimiz bu kelimede, aşağı sınıftan bir halk manası mündemicdir. Esasen, General Huntziger'in bu sözlerinde Avrupalının, Avrupalı olmıyan ırklara karşı yüksekten bakışı ve istihfafı açıkça görünmektedir. General, biz medenî avrupalılar, birbirimizi yiyip gayrimedenî Suriyelilere karşı hacil bir vaziyete düşmiyelim. Beyaz ırkın prestijini kırmıyalım; beyazların medeniyetine karşı cinayet işlemiyelim; diyor. Sanki görülmemiş derecede gayrimedenî bir şekilde harbeden beyazlar, hacil vaziyete düşmemişler ve sanki medeniyete karşı cinayetler işlemiyorlarmış gibi. Suriyede işlenen en büyük cinayet, zavallı Suriyelilerin topraklarında harbedilmesi ve mazlum Suriye halkının ölüme, yangına, açlığa, sefalete maruz bırakılmasıdır. Suriyelinin istediği, kendilerine ölüm ve felâket getiren bütün bu medenî beyazların memleketinden çekilip gitmesinden, kendisini rahat bırakmasından ve Suriyenin sulha kavuşmasından ibarettir.

Vişi, hâlâ için için yanan sömürgecilik sevdasından vazgeçip Suriye harbine nihayet verdiği zamandır ki Suriyelilerin nazarında beyazları hacil olmaktan kurtarır, medeniyete karşı işlenmekte bulunan büyük cinayetin önüne geçmiş olur.

Kalay ihtikârı

Musevi bir tacir dün mahkemede tevkif edildi

Balıkpazarında Maksudiye hanında 12 numaralı ticarethanede tacir Marko Pardo, geçende nışadır ihtikârından İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesinde mevkufen muhakeme edilerek, 2 sene sürgün, 500 lira ağır para cezasına ve nışadırların musaderesine mahkûm olmuştu. Ayni tacir aleyhine kalay ihtikârı yapmaktan bir dava açılmış ve bu davaya aid muhakemeye de, dün ayni mahkemede başlanmıştır.

Marko Pardonun, Hirant isminde birisinden kilosu 420 kuruştan aldığı 100 kilo kalayı, Sinob tacirlerinden Halime kilosu 450 kuruştan satarak kilo başına 30 kuruştan 100 kiloda 3000 kuruş kâr temin ettiği, bu kârın tamamile haksız menfaat mahiyetinde olduğu, çünkü Marko Pardonun bu ikinci elden satışla fuzulen tavassut rolü oynadığı ileri sürülmektedir. Diğer taraftan, ikinci el olduğuna göre alım satımdan elde edebileceği menfaat hususunda, kalayı satın alırken ikaz edildiği halde, satın aldığı kalayı elden çıkarırken gene haksız menfaat temininden kendisini alamadığı da belirtilmektedir.

Musevi tacir, mahkemedeki sorgusunda şöyle demiştir:

«— Bu işte ihtikâr yoktur. Kalayı 420 den aldım, 450 ye sattım. Lâkin, külçe halinde aldığım kalayı erittirmek, çubuk haline getirtmek için para harcadım. Ve ödediğim işçilik masrafından başka, bu sırada kalayın kısmen de işe yaramaz döküntü bıraktığını, kalayın bu suretle eksildiğini zarar olarak hesabladım. Artık bu vaziyette temin ettiğim menfaat, haksız yere sayılamaz.»

Halim, Yervant, Mığırdıç, Mihran isimlerindeki şahidlerden hiçbiri gelmemişti. Mahkeme, bunların müzekkere ile getirtilmesine ve son tahkikatın mevkufen icrası icab ettiğinden, Marko Pardo hakkında tevkif müzekkeresi kesilmesine karar verdi. Muhakemenin devamı, 7 temmuz sabahına kaldı.

İKTISAD

Çimento verilecek

Ticaret Vekâletile İktısad Vekâleti arasında yapılan temas neticesinde İstanbulda evvelce inşasına başlanıp da natamam kalmış hususî eşhasın inşaatlarına sarfolunmak üzere günde 30 ton çimento verilmesine karar verilmiştir.

Ayrıca İstanbul Vilâyeti emrine yeniden 10 ton çivi kontenjanı verilmiştir.

Altın fiatları

Altın fiatları yükselmektedir. Dün bir Reşadiye altını 2530, külçe 315 kuruş, beşibirarada 111 lira idi.

Azamî fiat

Gıda maddelerinin bazılarına nark konuldu

Dün Vali muavini Ahmed Kınığın riyaseti altında toplanan fiat murakabe komisyonu bazı mühim maddelerin toptan ve perakende satışlarına azamî fiat vazetmiştir.

Komisyon evvelce 17,5 kuruş toptan fiat vazedilmiş olan çalı fasulyesinin perakende bakkallarda satış fiatını 21 kuruş olarak tespit etmiştir. Kuru çalı fasulyesi en yüksek kaliteli fasulye olduğundan bu en yüksek fiat olacak ve diğer fasulyeler bugünkü fark dahilinde bu fiattan aşağı fiatlarla satılacaktır.

Komisyon, odun fiatlarındaki gayritabiî yükselişi tetkik etmiş ve odun satışlarını tekrar narka tabi tutmağa karar vermiştir. Yapılan müzakereler neticesinde bir müddet evvel kaldırılan fiatlar tekrar vazedilmiştir.

Komisyon, mısır fiatlarını da tetkik etmiş ve toptan dökme mısırın kilosuna 8,5 kuruş fiat koymuştur.

Yeni gelen 2030 kilo kalay için de fiat konulmuştur.

Fiat murakabe komisyonu peynir fiatlarının yükselişi sebeblerini de ehemmiyetle tetkik etmektedir. İstanbulda altı aylık peynir olduğu öğrenilmiştir.

Francala tevziatı hakkında yeni bir karar

Francala satışının tahdidi üzerine doktor raporu ile yalnız hastalara francala verilmekte idi. Son günlerde bir çok kimselerin raporları Belediye ve hükûmet doktorlarına tasdik ettirmek suretile francala aldıkları, bu yüzden asıl hastaların francala bulamadıkları görülmüştür.

Belediye, bu hususta dün yeni bir emir vermiş, bundan sonra hastaların bizzat Belediye doktorlarınca muayene edilmesi kaydını koymuştur. Böylece, ancak Belediye doktorlarının raporlarını hâmil olanlar francala alabileceklerdir.

Uzun ekmek imali tecrübesi dün Üsküdarda yapılmış ve ekmekler tetkik edilmek üzere kimyahaneye gönderilmiştir. Alınacak neticeye göre ayın 15 inden sonra her fırın baston ekmek imal edecektir.

Güvercinlere yem atılmıyacak!

Sultanahmed, Beyazıd, Ayasofya meydanlarında bulunan güvercinlere yem atılmak suretile buraların pisletildiği görüldüğünden, Belediye, bundan sonra güvercinlere yem atmayı menetmiştir. Gene bu civarda son günlerde fazlalaşan dilencilerle mücadele için Eminönü kaymakamlığına salâhiyet verilmiştir.

Belediyenin yaptığı içtimaî yardımlar

Belediye tarafından, bir sene zarfında yapılan içtimaî yardım hakkında bir rapor hazırlanmıştır. Bu rapora göre, muhtac olan hastalara 10 bin liralık meccanî ilâc dağıtılmış ve Belediye hastanelerine 10 yatak ilâve edilmiştir. Ayrıca Fatihte bir emrazı zühreviye dispanseri açılmıştır. Evvelce mevcud iki hasta nakliye otomobili beşe çıkarılmış, bu sene yeniden beş otomobil daha satın alınmasına karar verilmiştir. Eski tımarhanelerde emrazı sariye mücadelesi için odalar meydana getirilmiştir. Geçen sene Kasımpaşada açılan halk hamamında 20 bin kişi yıkanmıştır. Cerrahpaşa hastanesinde tesis edilen modern göz paviyonu faaliyete geçmiştir. Sivrisinek mücadelesine bilhassa Üsküdar ve Çamlıca taraflarında devam olunmuştur. Geçen sene, içtimaî yardım işlerine sarfedilmek üzere 900 bin lira ayrılmıştı. Bu tahsisat, yeni bütçede 1 milyona çıkarılmıştır. Hastanelere altı aylık ecza ve üç aylık da erzak tevzi edilmiştir.

Küçük hikâye

Ankara - Istanbul arasında

Ahmed Hidayet

Telefon memuresi:

— Burası Ankara, dedi, istediğiniz numarayı veriyorum.

İstanbuldaki kadın sesi haykırdı:

— Allo!

Ankaradaki erkek sesi cevab verdi:

— Allo!

— Oh çok şükür.. nihayet seni bulabildim.. bilmezsin bir haftadır ne heyecan ve halecan içerisindeydim,. o kadar..

Erkek sesi tekrar etti:

— Allo!

— Gene ne oldu bu telefona.. söylediklerimi duymuyor musun? Halbuki ben senin sesini tıpkı yanımda imişsin gibi işitiyorum.

— Rica ederim hanımefendi, siz kimi istiyorsunuz?

— Ben mi? Ben Halid Beyi istiyorum.. Halid.. sen değil misin?

— Evet benim.. Siz kimsiniz?

— Ben Cemile.. Cemile.. Tanımadın mı?

— Cemile.. Cemile.. Ha evet hatırladım.. Ne arzu ediyorsunuz?

— Hatırladım ne demek Halid.. Beni çıldırtmak mı istiyorsun, kuzum.. Ankaraya giderken üç dört gün içinde döneceğini ve derhal evleneceğimizi söylememiş miydin? Ne zaman geleceksin, çabuk söyle.. Bilmezsin, sensiz burada geçirdiğim günler..

— Vallahi Cemile Hanım sözlerinizden hiç bir şey anlamıyorum. Vakıa üç dört gün evvel İstanbuldan geldim ama, size değil, hiç kimseye izdivac vadinde bulunmadım..

— Halid.. Kendine gel.. Beraber günlerce gezip dolaşmadık mı? Ebediyen yekdiğerimizin olacağımıza dair yeminler etmedik mi? O ne mes'ud anlardı yarabbi!. Fakat gittin gideli ne bir mektub, ne bir kartpostal.. Hasta olman ihtimalin aklıma geldikçe adeta deli oluyordum.

— Vallahi Cemile Hanım.. Sabahtan akşama kadar durmadan dinlenmeden çalışıyorum. İşim o kadar çok, vaktim o derece az ki kusura bakmayın..

— Doğru, hakkın var.. Senin fazla meşgul bir adam olduğunu unuttum.. Fakat ayrılığın mevcudiyetimde öyle derin bir boşluk bıraktı ki.. Bir dakika bir yerde duramıyor, hiç bir şeyden zevk alamıyorum. Kimsenin yüzüne bakamıyorum.. Herkes benden seni soruyor ve ben «iyidir, hoştur!» diye beylik cümlelerle araya lâkırdı karıştırmak mecburiyetinde kalıyorum.. Ne yapayım, ne cevab vereyim? Senden bir defacık olsun haber almadım ki.. Neyse şimdi boş sitemleri bırakalım.. Ey, daha, daha nasılsın bakalım.. Sıhhatçe iyisin ya!..

— Çok teşekkür ederim.. Dehşetli yorgunum.. Tam yatmak üzereydim telefon çaldı..

— Demek rahatsız ettim, affedersin, lâkin telefon etmeseydim, yahud seni bulamasaydım, endişeden, meraktan ölecektim.. Ne zaman tekrar buraya geleceksin? Evlenme işimiz ne olacak, sorabilir miyim acaba?

— Hay Allah müstahakını versin, bugün hatlarda muhakkak bir bozukluk var.. Son söylediklerinizin hiç birini anlıyamadım..

— Pekâlâ.. İşte bağırıyorum, avazım çıktığı kadar haykırıyorum: Ne vakit İstanbula geleceksin? İzdivac meselesi ne olacak?

— Ne izdivacı kuzum, siz rüya mı gördünüz!

— Halid.. Halid.. Sevgili Halidciğim.. Kusuruma bakma.. böyle mühim bir işten, hayatımızda bir dönüm noktası teşkil edecek hâdiseden telefonda gelişigüzel bahsetmekle -biliyorum- müthiş bir çam devirdim.. Büyük bir kabahat yaptım..

— İstağfirullah..

— Hayır.. Hayır.. Öyle.. Yalnız sen bana şimdi söyle.. Ne zaman tekrar sana kavuşacağım..

— Belli olmaz Cemile Hanımcığım.. Yalnız, pek iyi takdir ettiğiniz gibi bunları telefonda konuşmasak daha iyi ederiz.. Siz bana mektub yazın olmaz mı? Maksadınızı daha etraflı bir tarzda izah edebilirsiniz! Hem malûm ya, bu mubarek mükâlemelerin her üç dakikası -şu anda- yetmiş beş kuruş.. Gündüz olsaydı bir lira.. Paranıza yazık değil mi?

— Doğru sevgilim.. Ekonomi yapmalıyız.. Müstakbel müşterek hayatımızda sıkıntı çekmemek için şimdiden muktesıd davranmalıyız.. Lâkin bu kadar uzun bir hasretten sonra böyle ince noktaları düşünemezdim. Düşünmediğime de çok iyi etmişim.. Çünkü bu vesile ile kendimi sana hatırlatmış oldum. Yoksa maazallah büsbütün unutup gidecekmişsin. Kuzum Halidciğim, canım Halidciğim.. Hazır sırası gelmişken söyle.. Biraz uzaklaşır uzaklaşmaz, bana karşı niçin birdenbire böyle değiştin.. Ya, cevab veremiyorsun, değil mi? Yoksa orada seni baştan çıkaran mı oldu? Ha, mektub göndermemi istiyorsun.. Zannediyor musun ki şimdiye kadar ben sana yazmadan durabilecektim. Fakat nerede oturduğunu ve çalıştığını bilmiyordum ki.. Ayrılırken «nasıl olsa iki üç gün içinde döneceğim, adrese ne lüzum var?» demiştin.. Nihayet bugün dayanamadım. Postaneye uğradım. Ankara Telefon Rehberinde adresini buldum.. Sevgilim, bir tanecik Halidciğim, söyle ne zaman geliyorsun?

— Vallahi Cemile Hanım şaşırdım kaldım. Araya başka bir yer mi karıştı. Teller, sözlerinizi yanlış mı nakledivor, yoksa onları ben mi iyi anlıyamıyorum, Herhalde bu işte bir acayiblik var..

— Acayiblik sende yavrum.. Burada benim gibi biçare bir kadını yalnızbaşına bırak.. Ondan sonra geç karşıma «Cemile Hanım, Cemile Hanım!» diye soğuk ve züppece teklif tekellüf..

— Neyse bu işte bir yanlışlık olduğu muhakkak ama, siz çok sinirlenmişsiniz, onun için bilhassa telefonla vaziyeti izah etmek kabil olmuyor, şimdi rahat rahat yatın, uyuyun da yarın sabah taze ve dinc kafa ile bana bir mektub yazın, o zaman mesele meydana çıkar..

— Hayır.. Halid imkânı yok.. Hiç olmazsa beni hâlâ eskisi gibi sevmekte devam ettiğini söyle de sen gelinciye kadar içim rahat etsin..

— Haydi, Allah rahatlık versin, Cemile Hanım, gene tellerde bir karışıklık odu galiba.. Söylediklerinizin hiç birini anlıyamıyorum.

— Halid.. Halid.. Çok rica ederim.. Telefondan ayrılma.. Matmazel, Matmazel.. kuzum.. mükâlemeyi kesmeyiniz.. Kestiniz mi? Peki öyle ise tekrar çağırınız!.. Hayır.. Hayır.. Lüzum yok.. Bırakınız, çağırmayınız, ben yapacağımı bilirim..

Cemile, ertesi günkü ekspresle Ankaraya gitti. Bir taksiye atladı. Telefon Rehberinde gördüğü adresi şoföre söyledi. Araba onu Yenişehirde küçük bir apartımanın önünde bıraktı. Merdivenleri nefes nefese tırmandı. Üç numarada yüzü genc kalmış, saçları dökülmüş şişmanca birile karşılaştı:

— Halid Bey burada mı?

— Evet.. Bizzat bendenizim!..

— Olamaz, imkânı yok..

— Olamaz ne demek?.. İsterseniz kapıcıya, diğer kiracılara sorun!

— Evvelki gece telefonda görüştüğüm siz miydiniz, yoksa?

— Evet.. Siz Cemile Hanım mısınız?

— Evet..

— Ya.. Gördünüz mü? Ben size bu işte bir yanlışlık var dememiş miydim? Boş yere hem beni üzdünüz, hem de kendinizi..

— Peki.. Ya, beni izdivac vadile kandırıp kaçan..

— Eyüblü Halid olacak herhalde..

— Ya, sizin pek yüz vermemekle beraber hatırlar gibi olduğunuz Cemile..

— Canım, İstanbulda bir gece tesadüfen çalgılı kahvelerden birine gitmiştik.. Eski artistlerden.. Kadın kokain filân da kullanıyordu. Telefonda «Cemile» ismi verilip de arkasından benimle ilişiği bulunmıyan lâkırdılar işitince «Eyvah, zavallı oynattı galiba!» diye düşünmüştüm.

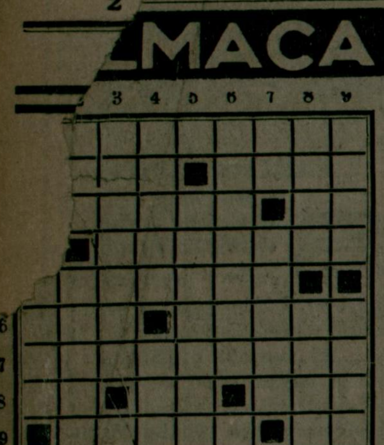
— Affedersiniz, boş yere sizi ikinci defa rahatsız ettim..

— İstağfirullah.. Uzak yoldan geldiniz, içeriye buyurun da biraz dinlenin!.

— Bu, büsbütün büyük bir küstahlık olmaz mı?

— Bilâkis.. Siz müstakbel kocasını kaybetmiş bir genc kadınsınız.. Sarı saçlarınız, tatlı bakışlarınız, güzel bir endamınız var.. Ben de bekâr bir adamım.. Telefonda uzunuzadıya derdleştikten sonra şimdi de karşılaştık. Belki anlaşır, mes'ud bir yuva kurabiliriz.. Tereddüd etmeyin.. Haydi, içeriye giriverin!

BULMACA

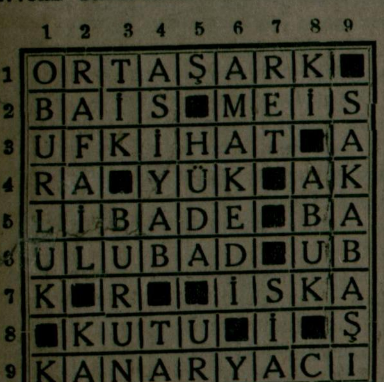
Soldan sağa:

1 — Nasihat ita eden (iki kelime). — Fe...d, insan marifetile yapılmış. — Tenasül tarikile çoğalmak, bir edatın kalınlaştırılmış ve kısaltılmışı. 4 — Bir işe alınması mukarrer. 5 — Yağmurluk. 6 — Bir emir, nazik ve asil. 7 — Cimri zevce (iki kelime). 8 — Merkez, sıfat edatı, istiğna. 9 — Toprak sahalar (cemi), nota.

Yukarıdan aşağıya:

1 — İneğin muhterem zevcinin derisi (iki kelime). 2 — Bir emir, küçük ve kıymetli cam parçası. 3 — Tembellik alâmetleri göstermek. 4 — Tersi «ses çıkarmıyan» olur, bir göz rengi. 5 — Gayret sarfedilmeden. 6 — Yeniliğin zıdı. 7 — Tersi vücuddeki marazî şişkinlik olur, dil. 8 — Vücudün kısımlarından, ne cennet ne de cehennem. 9 — Tersi «alacaklı» dır, muvafakat.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	O	R	T	A	Ş	A	R	K	■
2	B	A	İ	S	■	M	E	İ	S
3	U	F	K	İ	H	A	T	■	A
4	R	A	■	Y	Ü	K	■	A	K
5	L	İ	B	A	D	E	■	B	A
6	U	L	U	B	A	D	■	U	B
7	K	■	R	■	■	İ	S	K	A
8	■	K	U	T	U	■	İ	■	Ş
9	K	A	N	A	R	Y	A	C	I

Zeytincilik kursu

Bursa (Hususî) — Bu sene vilâyetin zeytincilik mıntakalarındaki 14 köyde açılan zeytin bakım kurslarından 1000 kişi mezun olmuştur. Kurslarda muvaffakiyet gösteren köylülere çırak ve usta ehliyetnameleri verilmiştir. Geçen sene açılan 20 kurstan mezun olan 2500 kişi ile birlikte ihtiyac tamamen temin edilmiş bulunmaktadır.

ASKERLİK İŞLERİ

Askerlik dairesine davet

Birinci Tümen Askerlik dairesinden:

1 — Aşağıda isimleri yazılı Yd. Sb. Me. ların en kısa bir zamanda yanlarındaki 1. Tüm. As. D. sine yahud ve yahud tahriren müracaat neleri ve 6204 No. yı aramaları ehemmiyetle ilân olunur.

— Cumhuriyet, Tan, Akşam, Son Posta ve Vakit gazetelerine yazılmıştır.

— Lv. Tğm. Mehmed Şükrü oğlu Remzi (32754).

— 8. S. Hs. Me. Süleyman oğlu Hüseyin Hilmi (32756).

3 — 8. S. Hs. Me. Osman Remzi oğlu Abdurrahman (32853).

***

Üsküdar Askerlik şubesinden:

1 — Silâhsız sabite raporlu ve sakata ayrılmış bu kayıdlar yalnız künyelerinde ve nüfus cüzdanlarında yazılı bulunmuş olanlar tekrar muayeneye tâbi olarak Grupa ayrılacaklardır.

2 — Bu sebeble henüz yeniden muayene edilmemiş ve grupa ayrılmamış ihtiyat erlerden silâhsız ve sakat raporlular, 337 doğumluların son yoklamasındaki askerî meclis çifte hekim tarafından muayene edileceklerinden 9 temmuz 941 den 3 ağustos 941 gününe kadar şubeye müracaatleri ilân olunur.

Resim sergisi

Eminönü Halkevinden:

Evimiz salonunda 4/7/941 cuma günü saat 14,30 da Bergama orta okulu resim öğretmeni İsmet Toprak tarafından talebesinin bir sene zarfında vücude getirdiği eserlerden müteşekkil bir sergi açılacaktır. Sergi her gün saat 13,30 dan 18,30 a kadar açıktır.

Mevlid

Sabık Adana Valisi Bay Hilminin kızı, geçenlerde vefatını teessürle haber verdiğimiz Bayan Semihanın ruhuna ithaf olunmak üzere bugün öğle namazını müteakıb Aksarayda Valide camiinde Mevlid okunacaktır. Tanıyanların ve arzu edenlerin teşrifleri rica olunmaktadır.

Garb tarihinden

Meraklı sahifeler

Esrarengiz bir dava

Fualdès cinayeti meselesi senelerce bütün Fransayı, hatta bütün Avrupa ve Amerikayı meşgul etmişti

Toplıyan: *Hamdi Varoğlu*

1817 senesinde, Fualdès meselesi adını alan bir dava, bütün Fransayı, Avrupayı, Amerikayı, hatta Asya ile Afrikanın bir kısmını derin bir heyecana sürüklemişti.

Rodez şehrinde oturan sabık müddeiumumî Fualdès, Bancal isminde bir meyhanecinin, karısile beraber işlettiği bir batakhaneye düşürülmüş, bir masanın üstünde boğazlanmış, ölüsü nehre atılmıştı.

Bu cinayet, Rodez şehrini altüst etti. Adliye, rastgele tefkifata başladı. Fualdès'in kayınbiraderi olan Bastide isminde çiftlik sahibini, onun kayınbiraderi banker Jausion'u, onun bir kız kardeşini, meyhaneci karı kocayı tevkif etti. Bunlarla beraber, bir çamaşırcı kadın, onun aşığı, bir hamal, Missonier adında meczub bir dilenci de yakalanıp tevkifhaneye gönderilmişlerdi.

Mevkufların içinde, cinayeti inkâr etmiyen tek kişi yoktu. Gayet dürüst, temiz kalbli, iyi bir aile reisi ve güzide bir adliyeci olan Fualdès'in öldürülmesinde, bu adamlardan hiç birinin, yakın veya uzak bir menfaati olamazdı.

Tahkikat dört ay sürdü ve bir adım ileri gitmedi. Fualdès cinayeti, gazete sütunlarını her gün dolduruyor, dünya efkârı umumiyesi gitgide daha fazla heyecanlanıyordu. Ve bu heyecan, Madam Manson'un sahneye çıkıvermesile azamî hadde yükseldi.

Madam Manson, kocasından ayrı yaşayan, vasat derece güzel, otuz iki yaşında bir kadındı. Peşinde dolaşan, pek yüz vermediği sırnaşık bir genc zabit, bir gece, Madam Manson'un peşine düşmüş, evine kadar gelmiş, zorla odasına girmiş, orada bir koltuğa oturup bir müddet uyku kestirdikten sonra:

— Haberiniz var mı? demişti. Mösyö Fualdès'in öldürüldüğü gece, batakhanede erkek kıyafetine girmiş bir de kadın bulunuyormuş. Bu kadın sizmişsiniz. Şehirde dedikodu, kıyamet kopuyor.

Madam Manson, odasına âşık sıfatile girdikten sonra orada, üniforması sırtında, çizmeleri ayağında, horul horul uykuya dalan, uyandıktan sonra da ipsiz sapsız lâflar etmeğe başlayan bu adamı sarhoş zannetmiş, bir an evvel başından defetmek için:

— Evet, evet, oradaydım, olan biten bütün işleri gözümle gördüm, cevabını vermişti.

Muacciz misafiri başından defetmek için verdiği bu cevab üzerine, kendisini, iki gün sonra, sorgu hakiminin karşısında buldu.

İstintak uzun sürmemiş ve bir adliyeci huzurunda sorguya çekilmekten ziyade, bir hasbihal tarzında cereyan etmişti. Madam Manson, münasebetsiz âşığına verdiği cevabın, sırf ondan yakasını kurtarmak için bir yalandan ibaret olduğunu ve Fualdès hâdisesinden zerre kadar malûmatı bulunmadığını, cinayetin ika edildiği batakhane şöyle dursun, o batakhanenin bulunduğu sokağa bile ömründe adım atmadığını söyledi. Ertesi gün, ikinci defa sorguya çekildi, ayni cevabı verdi.

Fakat evine avdet ettikten sonra, iş tamamile değişti. Madam Manson, adliyeye yazdığı bir mektubda, bütün ifadelerinin yalan olduğunu, nüfuz edilemiyen esrarı ifşaya amade bulunduğunu, cinayeti, en ufak teferrüatına kadar bildiğini söylemişti. O akşam, bu sözlerini, sorgu hakiminin ve müddeiumuminin muvacehesinde tekrar etti. Ayni gece, kendisini, cinayet mahalline götürdüler. O korkunc yerin kapısından içeri girerken bayıldı. Sorulan suallere, birer evetten ibaret cevablar verdikten sonra, ertesi gün, bu cevablarının tamamen yalan olduğunu, vak'aya dair hiç bir malûmatı bulunmadığını iddia etti. Ayni günün akşamı, adliye erkânına gene bir mektub yazarak, inkârının doğru olmadığını, vak'aya, başından sonuna kadar şahidlik ettiğini bildirmiş, ertesi gün, Fualdès cinayeti hakkında hiç bir şey bilmediğini yeminle tekrar etmişti.

İş, Arab saçına dönüyordu. Sabahleyin söylediğini akşama inkâr eden, ertesi gün bu inkârını reddedip ilk ifadesini teyid eden, bir kaç saat sonra, bütün sözlerinin yalan olduğunu yeminlerle, andlarla söyliyen bu acayib kadın, Fualdès davasının mihveri haline gelmişti. Efkârı umumiye, sabırsızlıktan terter tepiniyordu.

Nihayet, ağustosun 18 inci günü davaya başlandı. Yirmi celse süren ve yüz yirmi şahid dinlenen bu davada, on maznun sorguya çekildiği halde, Mösyö Fualdès'in kim tarafından ve niçin öldürüldüğü anlaşılamıyordu. Fakat bunun ehemmiyeti yoktu. Mesele, esrarengiz Madam Manson'un söyliyeceği sözlerdeydi.

Madam Manson'un, mahkeme huzuruna çıkışı fevkalâde bir hâdise oldu. Gazete muhabirlerinin, dinleyicilerin, maznunların ve şahidlerin teşkil ettiği son derece büyük kalabalık karşısına çıkınca, Madam Manson, etrafına, uzun uzun, dalgın dalgın baktı, ürperdi ve... düştü, bayıldı. Herkes, pürheyecan ayağa kalkmıştı. Biraz sonra, kadın kendine geldi; tekrar etrafına bakındı, gözü, orada bulunan bir generale ilişti. Deli gibi elini uzattı, onun belindeki kılıcı gösterdi, tekrar bayıldı. İkinci defa kendine gelince, onu, binbir itina ile, reisin huzuruna kadar getirdiler. Reis, daha «Madam» demeğe vakit bulmadan, Madam Manson bir defa daha kendini kaybetti.

Üçüncü defa ayıldığı zaman, gözüne maznunlardan Bastide ilişti. Madam Manson, birdenbire ayağa kalktı, müthiş bir sesle:

— İtiraf etsene, alçak! diye haykırdı.

Bu haykırmayı, bir dördüncü baygınlık takib etmiş ve bu muammaalûd kadın, bu son baygınlıktan ayıldıktan sonra, hafif bir sesle, şöyle demişti:

— Hayır, Bancal'ın meyhanesine katiyyen gitmedim!

İşte, onun, mahkemede söylediği söz bundan ibaret oldu. Heyeti hakime huzuruna her çıkışında, tıpkı ilk ifadelerinde olduğu gibi, bir evvelki sözünü kâh inkâr, kâh tasdik ediyor, fakat her celsede, mutlaka üç dört defa baygınlık geçiriyordu. Fualdès davası, hakikî mahiyeti anlaşılmak şöyle dursun, her gün biraz daha çapraşıklaşıyor, Madam Manson'un şahidliği, katilin veya katillerin meydana çıkarılmasına yardım edeceği yerde, işi büsbütün muamma şekline sokyordu.

Nihayet, Madam Manson'u da, maznunların yanısıra, hapisanenin muhkemce bir hücresine kapatmak mecburiyeti hasıl oldu. Fakat, etrafta çok büyük bir merak ve alâka uyandıran bu kadının mevkufiyeti, adeta, Fransa hükûmetinin, efkârı umumiyeyi büsbütün heyecana düşürmek için bulduğu yeni bir parça gibiydi. Madam Manson, mülâkatlar veriyor, konserler veriyor, misafir kabul ediyor, hatırat neşrediyor, şiirler yazıyordu. Yazılarını, el yazısı kolleksiyoncuları kapışıyorlardı.

Daha garibi var. Rodez mahkemesinin, bu karmakarışık dava hakkında verdiği hüküm nakzedilmiş, iş, Albi cinayet mahkemesine verilmişti. Maznunları, oraya, demir kafesler içinde naklettiler. Fakat Madam Manson, etrafında yedi jandarma ve üç zabit bulunduğu halde, at üstünde gitti.

Bu şekilde Albiye girerken, fethettiği şehre, maiyeti erkânile birlikte giren muzaffer bir kumandanı andırıyordu. Ora hapisanesinde kendisine tahsis edilen hücre, bir ziyaretgâh haline geldi. Ta uzaklardan gelen, muharrirler, ressamlar, hatta adliye erkânı, Madam Manson'a arzı tazimat için, kapısında adeta nöbet bekliyorlardı. Hatta, bunların içinde, bu acayib kadına âşık olanlar bile bulundu.

Albi mahkemesindeki celseler, Rodezdekinin eşi oldu. Madam Manson, orada da, etrafına dalgın dalgın bakınmalar, düşüp bayılmalar, lânet yağdıran bir kâhin tavrile sağa sola ithamlar savurmalarla, mahkeme salonunu dolduran dinleyici kalabalığını ve bütün dünya efkârı umumiyesini, soluk soluğa bıraktı.

***

1819 senesine kadar süren dava neticesinde, bir kaç kişi, masumiyetlerini son dakikaya kadar iddia etmelerine rağmen idam edildi, bir kaç kişi beraet etti ve bu iş, böylece kapandı. Fakat, aradan bir asrı mütecaviz zaman geçtiği halde, Fualdès davası, hâlâ bütün esrarını muhafaza etmektedir. Verilen kararlar, fazla uzayan, fazla girift hale gelen ve artık nihayet verilmesi zarurî olan bir işin kapatılması lüzumundan ileri geliyordu. Hakikatte ne mahpusların suçları sabit olmuş, ne de beraet edenler, masumiyetlerini ispat edebilmişlerdi.

Fualdès davası bir kişinin işine yaradı: Madam Manson'un. Beraet edenler arasında, bu işten sıyrıldıktan sonra, Rodez davası kahramanı sıfatile, yazdığı hatıratını, senelerce müddet sattı, geçindi.

HALK Dili ile Havacılık

Tayyareden alınan fotograflar

Tayyarecilik her sahada fennin icablarına uygun terakkilerini başarmıştır. Fotografçılık atölyeden göklere çıkmıştır. Fransız Nadar'ın 1855 te hazırladığı fotograf camı 1861 de Boston şehrini bir serbest balondan tespit etmiştir.

Büyük Harbde çetin bir imtihan devresi geçiren fotografçılık bazı basit ve fakat enteresan hâdiselerle kendini kıymetlendirmiştir. Meselâ, uzun zaman yeri bulunamıyan bir topun tam ateş ettiği sırada tesadüfen mıntaka ile fotografı alınmış ve topun yeri önüne tesadüf eden otların yatışı, hafif kavruluşu ve bir su birikintisinin sathındaki kırışıklıkla bulunmuştur.

Gene yer değiştiren bir düşman karargâhının yeri bir tesadüfle fotograflanmış, ve kâğıd üzerindeki binalardan birinin bahçesindeki muntazam şekiller nazarı dikkati çekmiş, iş tetkik edilince düşman karargâhının buraya taşınmış olduğu ve bahçıvan neferin işgüzarlığile bahçenin tanzim edildiği görülmüştür.

Bunun gibi daha bir çok hâdiseler olmuştur. Hava fotoğraflarının atölye fotoğrafları üzerindeki çalışmadan ayrı hususiyetleri yok gibidir. Yalnız muayyen bir irtifa ve askerî maksada uygun şekilde mıntaka veya şerid fotografları alarak gene muayyen bir mikyas altında tetkik etmek san'atı vardır. Bir atölye fotografı üzerinde nasıl bir manzaranın veya şahsın heyeti umumiyesi evvelâ ve sonra da teferrüatı tetkik edilebilirse, bir hava fotoğrafı üzerinde de mıntakanın heyeti umumiyesi bir evvelki fotograflarla mukayese edilir ve sonra da yürüyüş kolları, gizlenmiş ve hatta bu tesisatın cinsi, mukavemeti meydana çıkarılır. Daha ileri giderek denilebilir ki, bir tesisatın randımanı ve buraları tahrib edebilecek bombaların cins ve çapı bile tayin edilebilir.

Avrupa harbinin başlangıcında İngiliz tayyarelerinin devamlı olarak Almanya üzerlerinde yaptıkları uçuşlara propaganda adı verilmekte idi ve bu arada beyannameler de atıldı. Bu taarruzlar daha ziyade hava fotografları alarak bombardıman hedeflerini tespit ve tayin hususunda yapılmakta idi. Bundan sonradır ki, İngiltere havacılığı müessir akınlar yaptılar.

Alman tayyarelerinin çok daha fazla malzemesi olduğu halde büyük bir üstünlükle bombardıman edemediler. İngilizler ilk zamanların tetkik hazırlığı dolayısile az malzeme ile daha emin ve tesirli bombardımanlar yaparak hava fotograflarının kıymetini gösterdiler.

Fotograf, tayyarecinin en vefakâr ve doğruyu gören şahididir. Havacılar bu arkadaşlarından vazgeçemezler.

A. A.

Ordu Hastabakıcı Hemşireler Okuluna aid bazı izahat ve okula kayıd ve kabul şartları

1 — Ordumuza hastabakıcı ve hemşire yetiştirmek üzere Ankarada M. M. V. tarafından 1939 senesinde açılmış olan Hastabakıcı ve Hemşireler okuluna bu sene de 50 talebe alınacaktır. Okula girmek arzu edenler, bulundukları mahallin Valiliğine, Kaymakamlığına veya Askerlik şubelerine dilekçe ile müracaat edeceklerdir.

2 — 3433 sayılı kanun mucibince bu okuldan mezun olacaklar, memur olup tekaüdiye alacaklardır.

3 — Mezun olanlar altı senelik mecburî hizmetlerini ordu hastanesinde yapacaklar; ondan sonra arzu ederlerse memleketteki bütün sıhhî teşekküller kendilerine açık olacaktır.

4 — Tahsil müddeti 3 sene olup bu müddet içinde okurlara ayda beş lira harçlık verilecek ve iaşe ve ilbasları tamamen okula aid olacaktır.

5 — Okuldan mezun olanlar, barem kanununa göre yirmi lira aslî maaştan başlamak üzere maaş alacaklar ve bu miktar gittikçe çoğalacaktır. Bu zaman dahi iaşe, giydirme ve barınma orduya aid olacaktır.

6 — Okul 15 eylûl 941 de tedrisata başlıyacaktır.

7 — Okula kayıd ve kabul şartları şunlardır:

a — Türkiye Cumhuriyeti tebaasından olmak ve Türk ırkından bulunmak.

b — Sıhhati yerinde olmak ve durumu her iklimde vazife görmeye müsaid bulunmak «bunu her hangi bir hastane sıhhî heyeti raporile tespit ettirmek ve evraka bağlamak lâzımdır.»

c — Okurun yaşı on altıdan aşağı ve yirmi ikiden yukarı olmıyacaktır.

d — Kendisi, ana ve babası iffet ehlinden olmak «bu vaziyet polisçe tevsik ettirilerek evraka bağlanacaktır.»

e — En az orta okul tahsilini bitirmiş olmak «eleme imtihanlarında muvaffak olmak şarttır. Veya bu derece tahsil gördüğünü ispat etmek» tasdikname veya bunun tasdikli bir sureti muameleli evrakına eklenecektir.

f — Evli veya nişanlı bulunmamak «evvelce evlenip boşananlarla kocası ölmüş olanlar kabul edilir» buna aid medenî halini bildirir müsbit evrak keza eklenecektir.

g — Okur sıhhî sebebler dışında okulu kendiliğinden terkettiği, evlenme suretile veya diğer inzibatî sebeblerle okuldan çıkarıldığı, altı senelik mecburî hizmetini yapmadığı veya tamamlamadığı veyahud sıhhî sebebler dışında okuldan çıkarıldığı takdirde tahakkuk ettirilecek mekteb masraflarını tamamen ödeyeceğine ve gösterdiği vesikaların tamamen doğru olduğuna dair noterlikten tasdikli ve kefilli bir taahhüdname verecektir.

8 — Yukarıdaki şeraiti haiz olan okur, okula imtihansız olarak kabul edilecektir.

9 — Yukarıdaki maddeler mucibince evrakının muamelesini bitirenlerden, vilâyet veya kaza merkezlerinde oturanlar bu makamlar veya askerlik şubeleri vasıtasile evraklarını doğrudan doğruya Ankara Merkez Hastanesi Baştabibi ve Okul Müdürlüğüne gönderilecektir.

10 — Müracaatlerin ağustos 1941 nihayetine kadar sona erdirilmesi lâzımdır.

11 — Okurların kabul edildikleri ve mektebe hareket etme tarihleri ayni makamlar tarafından kendilerine bildirilecektir.

12 — Kabul edileceklerin okulun bulunduğu Ankaraya kadar gelmek ve okulda tekrar yapılacak sıhhî muayene neticesi hastalıkları tebeyyün edenlerin memleketlerine gitmek için masraf edecekleri yol paraları kendilerine aid olacaktır. (3837)

RADYO

Bu günkü program

7,30	Program	18,30	Memleket pos.
7,33	Müzik (Pl.)	18,40	Swing ork.
7,45	Haberler	19,00	Konuşma
8,00	Müzik (Pl.)	19,15	Swing ork.
8,30	Evin saati	19,30	Haberler
*		19,45	Klâsik müzik
12,30	Program	20,15	Rad. Gazetesi
12,33	Semailer	20,45	Şarkılar
12,45	Haberler	21,00	Ziraat ta.
13,00	Şarkılar	21,10	Temsil
13,15	Müzik (Pl.)	22,00	Orkestra
*		22,30	Haberler
18,00	Program	22,45	Orkestra
18,03	Fasıl sazı	23,00	Kapanış.

Alenî teşekkür

Bolulu Tuğbay Tahsin Karakoçun cenaze törenine iştirak etmek suretile silâh arkadaşlarının ve sayın General Kemal Yaşınkılıcın göstermiş oldukları candan alâka ve yakınlıktan dolayı şükranlarımızı arzederken bu elemli ve acı günde her veçhile taziyede bulunmuş olan akraba ve dostlarımızın her birine ayrı ayrı ve tahriri teşekkür edememekliğimizi teessürlerimize bağışlamalarını dileriz.

Ailesi efradı

Mevlid

Dr. ZİHNİ GALİB SANUS İÇİN

İstanbul Zührevî hastalıklar teşkilâtı müdürü merhum Dr. Zihni Sanusun vefatının 40 ıncı günü dolayısile ruhuna ithaf olunmak üzere yarın (5 temmuz 941 cumartesi günü) öğle namazını müteakıb Fatih Çarşamba Sultan Selim camii şerifinde Mevlid okunacaktır.

Merhumu sevenlerle arzu edenlerin teşrifleri rica olunur.

Acı bir kayıb

Emekli İstanbul P. T. T. Başmüdürü Hüsnü Görkey kızı, meb'us Sadeddin Ferid ve Rasim Ferid, Selânik Bankası Meclisi idare azası Ganim Ferid ve İş Bankası müdürlerinden Fazıl Feridin yeğenleri, Sümer Bank memurlarından Fethi Alazın eşi, İstanbul C. Müddeiumumiliği İlâmat dairesi başkâtibi İffet Alaz kısa bir hastalığı müteakıb vefat etmiştir. Cenazesi dün 3 temmuz 941 perşembe günü öğle namazını müteakıb Teşvikiye camiinden kaldırılarak Feriköy mezarlığındaki metfeni mahsusuna defnedilmiştir. Kederdide ailesile kendisini seven dost ve daire arkadaşlarını taziye eder, Cenabı Hakkın rahmet ve mağfiretini temenni eyleriz.

***

İstinaf reisliğinden mütekaid merhum Giridli Kavurzade Ömer Zihni Beyin haremi ve İstanbul Barosu avukatlarından Ziya Kavurt ve İstanbul Belediyesi avukatlarından Nur... din Kavurtun validesi Bayan F... Fazile Kavurt dün vefat etmiş... nazesi bugün Kadıköyünde Mı... lunda Yavuztürk sokağında 11 r... ralı hanesinden saat on altıda k... rılarak Osmanağa camiinde namazı... lındıktan sonra Karacaahmede def... dilecektir. Cenabı Hak rahmet ve m... firet ihsan eylesin.

Merhum Rıza Türmenin ailesinin teşekkürü

On beş günlük yavrusunu öksüz bırakarak hayatının baharında solan, oğlumuz, kocam, damadımız ve eniştem,

Rıza Türmenin

cenaze merasimine iştirak eyliyen, çelenk gönderen, gerek bizzat ziyaretlerile, gerek mektub ve tel yazılarile sonsuz acımıza taziyet ve teselliyette bulunan akraba ve ehibbaya ve bilhassa bedbaht Rıza hakkında eşsiz bir fedakârlık gösteren (Yüksek Ticaret ve İktısad Fakültesi) arkadaşlarına teşekkürlerimizi sunmak, kanayan yüreklerimizin en güzel bir tesellisidir.

Cazibe ve Mahmud Türmen, Zerrin Türmen, Sabiha ve İbrahim Basmacı, İbrahim Ayral

Gaib aranıyor

Zevcem Emine Uslu, 14 nisandanberi kayıbdır. Bulunması için polise müracaat ettim, bugüne kadar bulunamadı, kendisinin nerede olduğunu bilenlerin adresime malûmat vermelerini rica ederim.

Mecidiyeköy Likör fabrikasında sandıkçı İbrahim Uslu

İstanbul Borsası, 3/7/941

Londra	1	Sterlin	5,22
Nevyork	100	Dolar	132,—
Cenevre	100	İsv Frc.	29,95
Madrid	100	Peçeta	12,89
Yokoha	100	Yen	31,0175
Stokholm	100	İsveç K.	30,8875

ESHAM ve TAHVİLÂT

Sıvas - Erzurum %7 934 II. ilâ VII.	20,30	20,35